

Lakiosasto

20.11.2001

Työeläkelaitoksille

LAKI REKISTERÖIDYSTÄ PARISUHTEESTA

Laki rekisteröidystä parisuhteesta on vahvistettu 9.11.2001. Laki tulee voimaan 1.3.2002.

Asiaa koskevasta hallituksen esityksestä (HE 200/2000 vp.) ja lain vaikutuksista on kerrottu myös yleiskirjeessä A 2/2001. Eduskuntakäsittelyssä lain nimi muutettiin virallistetusta parisuhteesta laiksi rekisteröidystä parisuhteesta. Lisäksi lakiin tehtiin teknisiä muutoksia, joilla ei ole merkitystä työeläkejärjestelmän kannalta.

1 LAIN VAIKUTUKSET TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄSSÄ

Työeläkejärjestelmän kannalta lain keskeisimmät vaikutukset liittyvät oikeuteen saada perhe-eläkettä sekä YEL:n ja MYEL:n soveltamiseen.

1.1 Rekisteröity parisuhde voi tuoda oikeuden perhe-eläkkeeseen

Annetun lain mukaan rekisteröidyssä parisuhteessa olevilla ei voi olla yhteistä lasta tai ottolasta, joten perhe-eläketapauksissa leskeneläkeoikeus rekisteröidyn parisuhteen perusteella syntyy ainoastaan TEL:n 4 a §:n 2 momentin 2 kohdan perusteella. Rekisteröidyn parisuhteen eloonjäänyt osapuoli voi saada perhe-eläkettä, jos parisuhde oli rekisteröity ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta.

Leskeneläkeoikeus on, jos rekisteröidyn parisuhteen eloon jäänyt osapuoli oli edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta tai sai TEL:n 8 §:n 4 momentissa mainitun lain mukaista tai KEL:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan. Lisäksi parisuhde on pitänyt rekisteröidä ennen kuin eloon jäänyt osapuoli oli täyttänyt 50 vuotta ja parisuhteen oli täytynyt jatkua vähintään viisi vuotta.

Rekisteröidyn parisuhteen eloon jääneen osapuolen lapsi on perhe-eläkkeen edunsaaja, jos lapsi, edunjättäjä ja eloon jäänyt osapuoli asuivat edunjättäjän kuollessa samassa taloudessa (TEL 4 a § 1 mom.). Edunjättäjän omalla lapsella on aina oikeus perhe-eläkkeeseen (TEL 4 a § 4 mom.).

Lakiosasto

20.11.2001

Myös rekisteröidystä parisuhteesta eronnut osapuoli voi saada perhe-eläkkeen, jos hänelle on tuomittu tai sovittu maksettavaksi elatusmaksua.

Lain vaikutuksesta perhe-eläkkeeseen ja eläkesovitukseen on kerrottu aiemmin yleiskirjeessä A 2/2001. Perhe-eläkkeestä on kerrottu tarkemmin yleiskirjeessä A 11/90.

1.2 Rekisteröity parisuhde ja YEL:n soveltaminen

YEL:n soveltamisessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoli rinnastetaan aviopuolisoon. Samaa sukupuolta olevien avoliitolla ei sen sijaan edelleenkaan ole merkitystä YEL:n soveltamisen kannalta.

1.3 Rekisteröity parisuhde ja MYEL:n soveltaminen

MYEL:n 1 §:n 1 momenttia ja 1 a §:ää sovellettaessa rekisteröidyssä parisuhteessa oleva rinnastetaan puolisoon.

2 VAHVISTETTU LAKITEKSTI JA HALLITUKSEN ESITYS

Vahvistettu lakiteksti (laki rekisteröidystä parisuhteesta 950/2001) on yleiskirjeen liitteenä. Lakitekstejä ja hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:sta, puhelin (09) 5660 566. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä osoitteesta www.eduskunta.fi ja lakitekstit osoitteesta www.finlex.fi

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Riitta Korpiluoma

N:o 950

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Parisuhteen rekisteröinti

1 §

Kahden samaa sukupuolta olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön parisuhde voidaan rekisteröidä siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Parisuhdetta ei saa rekisteröidä, jos:

1) suhteen osapuoli on jo rekisteröidyssä parisuhteessa tai avioliitossa; tai

2) suhteen osapuolet ovat toisiinsa nähden sellaisessa sukulaisuussuhteessa, joka avioliittolain (234/1929) 7—9 §:n mukaan on avioliiton este.

Oikeusministeriö voi myöntää luvan parisuhteen rekisteröintiin sukulaisuuteen perustuvasta rekisteröinnin esteestä huolimatta soveltaen vastaavasti, mitä luvan myöntämisestä säädetään avioliittolain 8 ja 9 §:ssä.

3 §

Maistraatti tutkii, ettei parisuhteen rekisteröinnille ole laissa säädettyä estettä. Rekisteröinnin esteiden tutkinnasta on muutoin voimassa, mitä avioliittolain 11—13 §:ssä säädetään avioliiton esteiden tutkinnasta.

4 §

Parisuhteen rekisteröi siviilivihkimisen toimittamiseen oikeutettu viranomainen.

Parisuhdetta ei saa rekisteröidä, jos 1 momentissa tarkoitettu viranomainen tietää seikan, joka estää rekisteröinnin, tai jos hän toteaa, ettei osapuoli häiriintyneen mielentilansa vuoksi ilmeisesti kykene ymmärtämään asian merkitystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen on ennen parisuhteen rekisteröintiä varmistauduttava siitä, että rekisteröinnin esteet on tutkittu siten kuin 3 §:ssä säädetään. Jos esteiden tutkintaa koskevan todistuksen antamisesta on kulunut enemmän kuin neljä

HE 200/2000
LaVM 15/2001
EV 95/2001

kuukautta, sen perusteella ei saa toimittaa rekisteröintiä.

5 §

Parisuhde rekisteröidään siten, että parisuhteen osapuolet 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen läsnä ollessa yhdessä allekirjoittavat rekisteröintiä tarkoittavan asiakirjan ja viranomaisen samalla vahvistaa sen allekirjoituksellaan.

6 §

Parisuhteen rekisteröinti on mitätön, jos se ei ole tapahtunut siten kuin 5 §:ssä säädetään tai jos parisuhdetta ei ole rekisteröinyt 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomaisen.

Tasavallan presidentti voi erittäin painavista syistä päättää, että rekisteröintiä, joka 1 momentin mukaan on mitätön, on kuitenkin pidettävä pätevänä. Tätä koskevan hakemuksen voi tehdä kumpikin parisuhteen osapuolista ja, jos jompikumpi on kuollut, hänen perillisensä.

2 luku

Rekisteröidyn parisuhteen purkaminen

7 §

Rekisteröity parisuhde purkautuu, kun parisuhteen toinen osapuoli kuolee tai julistetaan kuolleeksi taikka parisuhde puretaan tuomioistuimen päätöksellä.

Rekisteröidyn parisuhteen purkamisesta on voimassa, mitä avioliittolaissa säädetään avioerosta.

3 luku

Parisuhteen rekisteröinnin oikeusvaikutukset

8 §

Parisuhteen rekisteröinnillä on samat oikeusvaikutukset kuin avioliiton solmimisella, jollei toisin säädetä.

Rekisteröidyn parisuhteen purkautumisella on samat oikeusvaikutukset kuin avioliiton purkautumisella, jollei toisin säädetä.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee avioliittoa, sovelletaan myös rekisteröityyn parisuhteeseen, jollei toisin säädetä.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Osapuoliin, jotka aikovat rekisteröidä parisuhteensa, sovelletaan, mitä kihlakumppaneista säädetään, jollei toisin säädetä.

9 §

Rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta isyyslain (700/1975) säännöksiä isyyden toteutamisesta avioliiton perusteella eikä muitakaan sellaisia säännöksiä, jotka koskevat aviopuolisoa yksinomaan hänen sukupuolensa perusteella.

Rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta lapseksiottamisesta annetun lain (153/1985) säännöksiä, jotka koskevat puolison oikeutta ottaa ottolapsi, eikä nimilain (694/1985) säännöksiä puolison sukunimestä.

4 luku

Kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvia säännöksiä

10 §

Parisuhde voidaan rekisteröidä Suomessa ainoastaan, jos:

1) ainakin toinen parisuhteen osapuolista on Suomen kansalainen ja hänellä on asuinpaikka Suomessa; tai

2) kummallakin osapuolella on rekisteröintiä välittömästi edeltäneen kahden vuoden ajan ollut asuinpaikka Suomessa.

Suomen kansalaisuuteen rinnastetaan 1 momenttia sovellettaessa kansalaisuus sellaisessa vieraassa valtiossa, jonka lainsäädäntö antaa mahdollisuuden parisuhteen rekisteröintiin pääasiallisesti samanlaisin oikeusvaikutuksin kuin tässä laissa säädetään. Tällaisista valtioista ilmoitetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Oikeus parisuhteen rekisteröintiin Suomen viranomaisen edessä määräytyy Suomen lain mukaan.

12 §

Kahden samaa sukupuolta olevan rekisteröity parisuhde, joka on rekisteröity vieraassa

valtiossa, on pätevä Suomessa, jos se on pätevä siinä valtiossa, jossa rekisteröinti toimitettiin.

13 §

Rekisteröidyn parisuhteen purkamista koskeva asia voidaan tutkia Suomessa, jos:

1) parisuhteen rekisteröinti on toimitettu Suomessa; tai

2) parisuhteen osapuolella on sellainen liittymä Suomeen, että Suomen tuomioistuin olisi toimivaltainen avioeroasiassa siten kuin eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain (379/1929) 8 §:ssä säädetään.

14 §

Vieraassa valtiossa annetun rekisteröidyn parisuhteen purkamista koskevan päätöksen pätevyys sovelletaan, mitä eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain 11 ja 12 §:ssä säädetään vieraassa valtiossa annetun avioliiton purkamista koskevan päätöksen pätevyydestä Suomessa.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

15 §

Siitä poiketen, mitä 8 §:ssä säädetään parisuhteen rekisteröinnin oikeusvaikutuksista, rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävää Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Tukholmassa tehtyä sopimusta (SopS 20/1931) eikä sopimuksen hyväksymisestä sekä sanotun sopimuksen täytäntönpästä annettua lakia (413/1931).

5 luku

Erinäisiä säännöksiä

16 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntönpästä annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*